

نقش هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر (مطالعه موردی):

دانش‌آموزان دختر نوجوان منطقه پردیس تهران

مریم مشایخ^۱، فرزانه رفیعی^۲

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر تعیین نقش هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر بود. روش این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی، به لحاظ نوع داده کمی و به لحاظ ماهیت پژوهش توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه منطقه پردیس تهران در سال ۱۴۰۰ به تعداد ۸۷۰ نفر بود، که براساس فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای طبقه‌ای ۲۶۷ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شد. در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد هویت دینی خشاوی (۱۳۰۰)، اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۶۶۹) و گرایش به مواد مخدر موسوی و همکاران (۱۳۷۸) استفاده شد. لازم به ذکر است که برای محاسبه روایی از روایی محتوا و به منظور محاسبه پایایی از ضریب آلفای کرونباخو استفاده شد که نتایج بیانگر روا و پایا بودن ابزار بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو بخش آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، درصد، فراوانی، جدول و نمودار) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون) و رگرسیون چندگانه با نرم‌افزار SPSS ورژن 21 استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که هویت دینی قابلیت پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را دارد که ضریب بتا $0/65-$ شد همچنین یافته‌ها نشان داد که هویت دینی قابلیت پیش‌بینی گرایش به مواد مخدر را دارد که ضریب بتای آن $0/16-$ شد. در نهایت می‌توان گفت که ابعاد هویت دینی شامل اعتقادات دینی، عواطف و احساسات دینی و رفتارهای دینی نیز قابلیت پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت و همچنین گرایش به مواد مخدر را دارد.

کلمات کلیدی: هویت دینی، اعتیاد به اینترنت، گرایش به مواد مخدر

۱- استاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیک، ایران. (نویسنده مسئول)

۲- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیک، ایران yazamenahoo5256@gmail.com

اکنون بیش از چهار دهه از اختراع اینترنت و حدود بیست سال از استفاده همگانی از آن می‌گذرد و در همین مدت کوتاه، شاهد رشد بسیار چشمگیر این پدیده بوده‌ایم، تا جایی که در سال ۲۰۱۰ تعداد سایت‌های اینترنتی از تعداد انسان‌های روی کره زمین بیشتر بوده است. احساس اینکه از طریق یک جعبه، می‌توان با دیگری ارتباط برقرار کرد، حس خوشایندی را به فرد کاربر می‌دهد. او دیگر نیازمند یک مکان یا فضای خاص برای ایجاد ارتباط نیست. برقراری ارتباطات اجتماعی از طریق اینترنت سهل‌الوصول شده است. برای معتادان اینترنتی، دوستی اینترنتی خیلی سریع اهمیت می‌یابد و جایگاه روابط خانوادگی و دوستان قدیمی را می‌گیرد. این اعتیاد در بیشتر موارد منجر به شکست ازدواج‌ها و بی‌ثباتی در روابط بین‌فردی و اجتماعی می‌شود (فرشباغ، ۱۳۸۸).

کاربردهای فراوان اینترنت و جذابیت‌های آن سبب شده در سال‌های اخیر پدیده‌ای با عنوان «اعتیاد به اینترنت» ظهور یابد. اعتیاد به اینترنت با عباراتی نظیر اختلال ناشی از استفاده بیش از حد از اینترنت یا استفاده نامعقول و بیمارگونه از اینترنت تعریف می‌شود. گاهی از این بیماری با عنوان اختلال اعتیاد به اینترنت یا اعتیاد مجازی نیز نام برده می‌شود. اعتیاد به اینترنت شامل اعتیاد به اتاق‌های گپ، هرزنگاری و قمار آنلاین است که می‌تواند زمینه تخریب سلامت روابط، احساسات و در نهایت روح و روان افراد را فراهم نماید (فلاح مهنه، ۱۳۸۶). افرادی همچون یانگ کیمبرلی^۱ معتقدند که زیاده‌روی در استفاده از اینترنت، می‌تواند برای سلامت فکری و فیزیکی شخص خطرناک باشد و کاربران معتاد به استفاده از اینترنت، از مشکلات روانی نظیر افسردگی و اضطراب رنج می‌برند و کارکرد انطباقی آنان مختل می‌شود (یانگ و تانگ، ۲۰۰۷).^۲ همچنین به کاهش در فعالیت‌های اجتماعی، شغلی و تفریحی و حتی خطر از دست دادن شغل در این نوع کاربران اشاره شده است (فیتزپاتریک، ۲۰۰۸).^۴ مشاهده ویژگی‌های شبیه علائم وابستگی دارویی یعنی عدم تحمل ترک و احساس اجبار در استفاده از اینترنت در برخی از کاربران معتاد به اینترنت دیده می‌شود. همچنین علائمی نظیر سندرم ترک^۵ (مانند لرز یا لرزش ارادی یا و غیرارادی انگشتان، اضطراب، افکار تکراری راجع به اینترنت، خیال و رویاپردازی در مورد اینترنت بوسیله برخی از محققان اشاره شده است که تعدادی از علائم باید حداقل به مدت ۲۰ ماه ادامه داشته باشد (فیتزپاتریک، ۲۰۰۸).

سوءمصرف مواد و اعتیاد، امروزه به یکی از دغدغه‌های بزرگ جوامع بشری تبدیل شده است. این پدیده خانمان سوز آثار مخرب جسمانی، روانی، خانوادگی، شغلی، مالی، اخلاقی، پیامدهای نامطلوب اجتماعی و همچنین از بین رفتن سرمایه‌های انسانی جوان و مغزهای متفکر را به دنبال دارد (محمدخانی، ۱۳۹۶). مصرف مواد یکی از موانع جدی در توسعه جوامع است. ارتباط مصرف مواد با سایر مشکلات و انحرافات اجتماعی مانند خشونت خانگی، کودک آزاری، طلاق و بیماری‌های واگیردار مانند ایدز و هپاتیت و درگیر شدن بیشتر جوانان نسبت به سایر قشرها بر دامنه آسیب‌زایی آن می‌افزاید (بورگ و همکاران، ۲۰۱۱).^۶

انسان در گستره تاریخی زندگی خود، با باورها و اعتقادات گوناگونی ادامه حیات داده و امروزه دین به عنوان یکی از نهادهای اساسی زندگی اجتماعی، نقش مهمی را در زندگی انسانی ایفا می‌نماید. ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی نیز تا حدود زیادی برگرفته از ارزش‌ها و باورهای دینی می‌باشند. آنچه به عنوان هویت انسانی از آن یاد می‌شود تا حدود زیادی تحت تأثیر باورها و اعتقاداتی است که می‌توانند به عنوان هویت دینی^۷ شناخته شوند. مطالعات و نظریه‌های موجود در ارتباط با دین و جامعه‌شناسی دینی (وبر، ۱۳۷۳)؛

1- Addiction to Internet

2- Young Kimberly

3- Yang and Tang

4- Fitzpatrick

5- Abandonment Syndrome

6- Borg et al.

7- Religious Identity

اینگلهارت، ۱۳۸۲^۱ نشان می‌دهند که اعتقادات و باورهای دینی به عنوان یکی از مهمترین عوامل ایجاد تحکیم و انسجام اجتماعی به شمار می‌روند و نقش بارزی در تحولات اجتماعی و اقتصادی ایفا می‌کنند. دین و مذهب به صورت گوناگون از دیرباز، در طبقات مختلف تاریخ بشری به ظهور رسیده و تا به امروز نیز امتداد داشته است و مادام که نوع بشر در این کره خاکی زندگی کند، این گزینه در نهاد او محکم و استوار و منشأ آثار بسیاری خواهد بود (سعیدی مدنی، ۱۳۸۵). از آنجایی که «دین و مذهب» مهمترین سیستم کنترل درونی انسان‌ها است، تا موقعی که پایه‌های مذهبی در یک جامعه، قوی و اعضای آن جامعه پایبند به اعتقادات و باورهای دینی و مذهبی خود باشند، عموماً به فساد و انحراف (یعنی کارهای نامشروع) روی نمی‌آورند (رفیع پور، ۱۳۷۶). در جوامع در حال گذار، نسل نوجوان در جستجوی کسب جایگاه هویت برای خود برخاسته و با ذهنیت و رویکردهای پیشین به چالش برمی‌خیزد. جامعه ایران نیز به عنوان یک جامعه در حال گذار، با چنین مسائلی دست به گریبان است. نوجوانان و جوانان و چگونگی دینداری و عوامل مؤثر بر دینداری آنان از جمله این مسائل می‌باشد. در این بین دانش‌آموزان اعم از دختر و پسر هم به عنوان بخشی از جمعیت نوجوان و جوان این کشور، با مسئله کسب هویت دینی مواجه هستند. تردید کمی می‌ماند که اگر نقش مذهب در جامعه تضعیف شود و تعهد و پایبندی انسان‌ها بدان کاهش یابد، این مکانیزم قوی کنترل درونی انسان‌ها و این سیما اجتماعی (مذهب) نیز از دست می‌رود و پایه‌های نظام اجتماعی - سیاسی - اقتصادی - فرهنگی، روانی هم در زندگی فردی و اجتماعی متزلزل شده و بر پیشرفت فرد تأثیر فراوان دارد. اهمیت این موضوع از آن جهت است که اگر افراد دارای هویت دینی شوند، می‌توانند مسئولیت خود را بدرستی انجام دهند و در مقابل انواع فشارها مقاوم و پایدار باشند. همچنین دانش‌آموزان در حساس‌ترین دوران زندگی خویش هستند و با توجه به این که در کشور ما ادامه تحصیل و ورود به دانشگاه موضوعی است که ذهن بسیاری را به خود مشغول کرده است و اگر هویت دینی به ویژه در دانش‌آموزان دیده شود در کاهش پدیده‌هایی چون اعتیاد به اینترنت و نگرش به مواد مخدر تأثیر می‌گذارد. پژوهش در این زمینه می‌تواند در پایین آوردن اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر در بین دانش‌آموزان نقش داشته باشد و همچنین می‌تواند راهبردهای مهمی جهت رفع یا کاهش این مشکل به همراه داشته باشد.

هویت دینی از مهم‌ترین عناصر ایجادکننده همگنی و همبستگی اجتماعی در سطح جوامع است که طی فرایندی با ایجاد تعلق خاطر به دین و مذهب در بین افراد جامعه، نقش بسیار مهمی در ایجاد و شکل‌گیری هویت جمعی دارد. به عبارتی عملیات تشابه‌سازی و تمایزبخشی را انجام می‌دهد. ادیان از آغاز تاکنون، همواره در هویت بخشی مدنی و اجتماعی به بشر، نقش مثبت و مؤثری داشته‌اند. «اگر این مدعا پذیرفتنی باشد که ادیان در تمدن‌سازی تأثیر قابل توجه داشته‌اند، مفروض آن این است که در بین عناصر فرهنگ‌ساز بشری، دین نقش تعیین‌کننده‌ای را بر عهده دارد و به تعبیری، فرهنگ دینی می‌تواند حیات‌بخش، توسعه‌آفرین و تمدن‌ساز باشد» (منصورنژاد، ۱۳۸۳). لذا مذهب، با وجود افزایش و شدت یافتن فرایندهای توسعه و نوسازی در تمام ابعاد خود، همچنان منبع مهمی برای هویت و معنا بخشی در جهان متجدد و آشفته به شمار می‌رود. برخلاف برخی تصورات که مذهب را در نتیجه تداوم روند تجددگرایی، محو شده می‌پنداشتند، دین به عنوان منبع اولیه معنا بخشی و هویت بخشی به بسیاری از مردم دنیا چون مسیحیان، مسلمانان، بوداییان و هندوها مطرح است. برخورداری از دین و تعالیم مذهبی مشترک، پایبندی و وفاداری به آن، اعتقاد و تمایل به مناسک و آیین‌های مذهبی فراگیر، در فرایند شکل‌دهی هویت ملی، بسیار مؤثر است (حاجیانی، ۱۳۸۹).

بطور کلی می‌توان گفت برای پیشرفت تحصیلی لازم است که مشکلات و اختلالات در دانش‌آموزان شناسایی و برطرف شوند. لذا اگر بتوان عواملی را که با اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر رابطه دارند شناسایی کرد، می‌توان مشکلات روانی را از بین برد. بنابراین پژوهش پیش‌رو می‌تواند ما را در رسیدن به این مهم یاری کند و معلمان و دانش‌آموزان می‌توانند جهت کاهش یا از بین بردن اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر از راهبردهای آن استفاده کنند. همچنین این فرصت را برای افراد فراهم می‌آورد که

مکانیزم‌های سازش خود را در جهت مواجه با منابع اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر گسترش دهند. خلاصه می‌تواند تأثیر هویت دینی بر اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر را ارزیابی کند و راهبردهای مهمی برای استفاده دانش‌آموزان در آموزش به همراه داشته باشد.

در سال ۲۰۱۱، راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی، اعتیاد به اینترنت را در مجموعه اختلال کنترل تکانه معرفی کرده است. یانگ هفت ملاک برای تشخیص قماربازی بیمارگونه که در DSM-IV آمده بود را مبنایی برای تشخیص اعتیاد اینترنتی قرار داد. یانگ بیان کرد که هر فردی که به حداقل ۵ نشانه از فهرست زیر جواب مثبت دهد معتاد به اینترنت شناخته می‌شود.

(۱) اشتغال ذهنی در مورد اینترنت (فکر کردن درباره اتصال قبلی به اینترنت و انتظار کشیدن برای تماس مجدد بعدی)، (۲) تمایل به گذراندن زمان بیشتر در اینترنت برای به دست آوردن میزان رضایت بیشتر، (۳) عدم موفقیت در کنترل، توقف یا کم کردن استفاده از اینترنت، (۴) به هنگام قطع یا کم کردن استفاده از اینترنت احساس ناآرامی، افسردگی یا بد خلقی کردن، (۵) فرد بیشتر از زمانی که قصد دارد، از اینترنت استفاده می‌کند، (۶) فرد به خاطر استفاده از اینترنت، فرصت‌های شغلی و روابط اجتماعی مهم خود را از دست می‌دهد، (۷) دروغگویی به اعضای خانواده، روان‌درمانگر یا افراد دیگر در مورد مدت زمان استفاده از اینترنت، (۸) استفاده از اینترنت به عنوان راهی برای فرار از مشکلات یا مسائلی مثل افسردگی و ناامیدی به طور عمومی، اعتیاد به اینترنت مشکلات کنترل رفتاری را به همراه دارد. این مشکلات مربوط به عدم توانایی فرد در کنترل استفاده از اینترنت در حد متوسط است که باعث بروز مسائلی مانند آشفتگی در فرد و بروز اختلال عملکرد در برنامه روزانه فرد می‌شود (شک و همکاران، ۲۰۱۳).

مطالعات پیشین انجام شده در داخل و خارج از کشور نشان می‌دهد که معضل اعتیاد جدی‌ترین مسئله اجتماعی کشور است و با توجه به مطالعات ذکر شده می‌توان نتیجه گرفت هویت دینی نقش مهمی در نگرش افراد نسبت به اینترنت و مواد مخدر دارد. همچنین مطالعات نشان می‌دهد که اعتیاد به اینترنت و مواد مخدر، دشواری پیچیده اجتماعی است و پیامد ویرانگری دارد، اما با توجه مطالب ذکر شده تاکنون تحقیقی در زمینه نقش هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر صورت نگرفته است که این مطالعه این امر را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.

روش‌شناسی

این پژوهش از لحاظ ماهیت و هدف یک پژوهش کاربردی است که برای انجام آن از روش توصیفی-همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری در این تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان منطقه پردیس در سال تحصیلی ۱۴۰۰ تهران به تعداد ۸۷۰ نفر به گزارش آموزش و پرورش منطقه پردیس می‌باشد.

با استفاده از فرمول کوکران با توجه به اینکه حجم جامعه این مطالعه معلوم می‌باشد و برای محاسبه حجم نمونه، مقادیر d و q, p براساس تحقیقات انجام شده و تجربه پژوهشی محقق، به ترتیب به صورت $0/15$ ، $0/85$ و $0/05$ انتخاب گردید. با در نظر گرفتن مقادیر فوق و سطح $0/05$ برای آلفا و جایگزینی این مقادیر در فرمول کوکران ۲۶۷ نفر به عنوان نمونه تعیین شدند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق خوشه‌گیری طبقه‌ای می‌باشد.

ابزار گردآوری داده‌ها

در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها در خصوص هویت دینی از پرسشنامه خشاوی (۱۳۹۰)، در خصوص اعتیاد به اینترنت از پرسشنامه یانگ (۱۹۹۶) و در خصوص اعتیاد به مواد مخدر از پرسشنامه موسوی و همکاران (۱۳۷۸) استفاده شد که در ادامه به توضیحات هر یک پرداخته می‌شود.

پرسشنامه هویت دینی خشاوی (۱۳۹۰)

این پرسشنامه توسط خوشاوی (۱۳۹۰) طراحی و اعتبار شده است. این پرسشنامه شامل سه مؤلفه ۱- اعتقادات دینی، ۲- عواطف و احساسات دینی، ۳- انجام رفتارهای دینی است، که گویه‌های ۹-۱ پرسشنامه هویت دینی مربوط به مؤلفه اعتقادات دینی، گویه‌های ۲۰-۱۰ مربوط به مؤلفه عواطف و احساسات دینی و گویه‌های ۳۱-۲۱ پرسشنامه هویت دینی مربوط به مؤلفه انجام رفتارهای دینی است. نمرات برای هر یک از زیر مقیاس‌ها از ۱ تا ۵ در تغییر می‌باشد، بطوری که در پرسشنامه هویت دینی؛ به گزینه کاملاً موافقم ارزش عددی ۵، موافقم ۴، نظری ندارم ۳، مخالفم ۲ و کاملاً مخالفم ۱، داده شد هومن (۱۳۸۶). ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه را برابر با ۰/۸۶ گزارش دادند.

پرسشنامه اعتیاد اینترنتی یانگ (۱۹۹۶)

این پرسشنامه که توسط یانگ (۱۹۹۶) ساخته شده، دارای ۲۰ آیت‌م است که هر ماده روی یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از صفر (هرگز) تا پنج (همیشه) نمره‌گذاری شد. این ابزار شامل شش عامل مهم بودن اینترنت، استفاده زیاد، نادیده گرفتن کار، پیش‌بینی، فقدان کنترل و نادیده گرفتن زندگی اجتماعی است. وضعیت کاربران بر اساس امتیاز به سه دسته تقسیم گردید: ۲۰ تا ۳۹ (کاربر طبیعی)، ۴۰ تا ۶۹ (اعتیاد خفیف) و ۷۰ تا ۱۰۰ (اعتیاد شدید) علوی و همکاران (۱۳۸۸). ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۸۸ گزارش شد. در مطالعه علوی و همکاران، اعتبار درونی پرسشنامه با استفاده از روش تصنیف ۰/۸۲ و اعتبار بیرونی با روش بازآزمایی نیز ۰/۸۲ به دست آمد و همکاران (۲۰۰۴). ضریب آلفای کرونباخ بیش از ۰/۹۰ به دست آمد. ونگ و همکاران (۲۰۰۳) نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش شد. در ایران قاسم زاده (۱۳۸۶) آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و درگاهی (۱۳۸۶) نیز ضریب پایایی این پرسشنامه را ۰/۸۸ به دست آوردند.

پرسشنامه نگرش نسبت به اعتیاد مواد مخدر موسوی و همکاران (۱۳۷۸)

این پرسشنامه دارای ۱۶ سوال و سه بعد (مؤلفه) بعد محیطی (خانوادگی و فامیلی)، بعد فردی، بعد اجتماعی است و هدف کلی آن بررسی میزان تمایل به مصرف مواد مخدر و اعتیاد در افراد می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه میزان تمایل به مصرف مواد مخدر، به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم (نمره ۱) تا خیلی زیاد (نمره ۵) می‌باشد. موسوی و همکاران (۱۳۷۸) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۸۸ گزارش شد.

در این تحقیق از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است که در ذیل فرمول آن تشریح می‌شود.

به‌منظور بررسی اعتبار پرسشنامه تنظیمی، ابتدا پرسشنامه حاضر به‌صورت آزمون محدود بین ۳۰ نفر از جامعه آماری اجرا و سپس ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. ضرایب بالای ۰/۷ برای آلفای کرونباخ بیانگر پایایی ابزار می‌باشد و اعتبار یا پایایی پرسشنامه اعتیاد اینترنتی، هویت دینی، پرسشنامه نگرش نسبت به اعتیاد مواد مخدر این مطالعه برابر با ۰/۸۹، ۰/۸۶، ۰/۸۹ محاسبه گردید. به‌منظور اجرای پرسشنامه (هویت دینی، اعتیاد به اینترنت و نگرش به مواد مخدر) و گردآوری اطلاعات با دریافت معرفی‌نامه از دانشگاه و اخذ مجوز از اداره آموزش و پرورش، پرسشنامه‌های مربوط به‌طور مستقیم در اختیار دانش‌آموزان دختر نوجوان پردیس قرار گرفت تا با انتخاب هر یک از گزینه‌ها، نظرات خود را اعلام دارند. سپس، تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری صورت گرفت و پس از سنجش متغیرها به تعیین رابطه بین متغیرها پرداخته شد. در درنهایت داده‌های بدست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهند از کل نمونه آماری ۲۶۷ تعداد، در رابطه با «مقطع تحصیلی» ۱۳/۸۵٪ از جامعه آماری مربوط به سال دهم، ۳۵/۹۵٪ سال یازدهم و ۵۰/۱۸٪ سال دوازدهم را تشکیل می‌دادند. جدول (۴-۱)، فراوانی مقطع تحصیلی نمونه آماری تحقیق حاضر را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱: فراوانی مقطع تحصیلی نمونه آماری تحقیق حاضر

مقطع تحصیلی	سال	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
دوره دوم	دهم	۳۷	%۱۳/۸۵	%۱۳/۸۵
	یازدهم	۹۶	%۳۵/۹۵	%۴۹/۵۳
	دوازدهم	۱۳۴	%۵۰/۱۸	%۱۰۰
	جمع	۲۶۷	%۱۰۰	---

شاخص‌های توصیفی

در این قسمت شاخص‌های توصیفی متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفتند.

جدول شماره ۲: شاخص‌های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه

متغیر	میانگین	انحراف معیار
هویت دینی	۱۰۵/۸۶	۲۱/۱۱
اعتقادات دینی	۳۵/۴۱	۶/۷۹
احساسات و عواطف دینی	۳۳/۵۴	۷/۹۴
رفتارهای دینی	۳۶/۸۶	۸/۰۹
اعتیاد اینترنتی	۳۱۷/۱۹	۳۴/۲۲
نگرش نسبت به اعتیاد مواد مخدر	۵۷/۶۵	۷/۵۸

همان‌طور که از نتایج جدول (شماره ۲) مشخص است:

میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر هویت دینی به ترتیب، ۱۰۵/۸۶، ۱۰۵، ۲۱/۱۱ می‌باشد.
 میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر اعتقادات دینی به ترتیب ۳۵/۴۱، ۳۵، ۶/۷۹ می‌باشد.
 میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر احساسات و عواطف دینی به ترتیب، ۳۳/۵۴، ۳۴ و ۷/۹۴ می‌باشد.
 میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر رفتارهای دینی به ترتیب، ۳۶/۸۶، ۳۷، ۸/۰۹ می‌باشد.
 میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر اعتیاد اینترنتی به ترتیب، ۳۱۷/۱۹، ۳۱۶، ۳۴/۲۲ می‌باشد.
 میانگین و میانه و انحراف معیار متغیر نگرش نسبت به اعتیاد مواد مخدر به ترتیب، ۵۷/۶۵، ۵۸، ۷/۵۸ می‌باشد.

یافته‌های استنباطی

قبل از بررسی فرضیه‌ها لازم است نرمال بودن متغیرهای مطالعه مورد بررسی قرار گیرد. آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرها بکار رفته است. هنگام بررسی نرمال بودن داده‌ها فرضیه صفر مبتنی بر اینکه توزیع داده‌ها نرمال است در سطح خطای ۵٪ تست شده است. بنابراین اگر آماره آزمون بزرگتر مساوی ۰/۰۵ بدست آید، در این صورت دلیلی برای رد فرضیه صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت. به عبارت دیگر توزیع داده‌ها نرمال خواهد بود. نتایج آزمون‌های نرمال بودن توزیع داده‌ها در جدول (۳)، آورده شده است:

جدول شماره ۳: نتایج آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

کولموگروف-اسمیرنوف			
متغیر	مقدار آماره	درجه آزادی	سطح معناداری
هویت دینی	۰/۳۸	۲۶۷	۰/۳۰
اعتقادات دینی	۰/۳۵	۲۶۷	۰/۲۶
احساسات و عواطف دینی	۰/۴۵	۲۶۷	۰/۳۹
رفتارهای دینی	۰/۳۲	۲۶۷	۰/۳۳
اعتیاد اینترنتی	۰/۳۶	۲۶۷	۰/۲۸
نگرش نسبت به اعتیاد مواد مخدر	۰/۴۴	۲۶۷	۰/۳۹

همان‌طور که مشخص است از آنجا که آماره آزمون بزرگتر مساوی ۰/۰۵ برای کلیه متغیرهای مطالعه، بدست آمده است، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت. به عبارت دیگر توزیع داده‌ها نرمال خواهند بود.

جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش، با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها از تحلیل رگرسیون استفاده شده است، که نتایج در ادامه ارائه می‌شوند. فرضیه اول: «هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت نقش دارد».

جهت بررسی این فرضیه قبل از برآورد نتایج رگرسیون، نتایج تحلیل واریانس آورده شده است.

جدول ۴: نتایج تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با اعتیاد به اینترنت

واریانس (SS)	درجه آزادی (DF)	میانگین مجذور (MS)	آماره F	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R ²)
۱۲۵۶۲۹/۵۹	۱	۱۲۵۶۲۹/۵۹	۲۰۱/۴۴	۰/۱۶۵	۰/۴۳
۱۶۵۲۶۷/۴۲	۲۶۵	۶۲۳/۶۵	-----		
۲۹۰۸۹۷/۰۱	۲۶۶				

نتایج جدول (۴) تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی چندگانه که عبارت است از ضریب همبستگی پیرسون نمرات پیش‌بینی شده از روی معادله رگرسیون و نمرات مشاهده شده، که در اینجا ۰/۱۶۵ را نشان می‌دهد. همچنین مقدار ضریب تعیین معادله رگرسیون پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت ۰/۴۳ است، آماره F حاصل از تحلیل واریانس نیز ۲۰۱/۴۴ بدست آمده است که معنادار بوده و نشان‌دهنده این است که فرضیه صفر که مبنی بر عدم وجود رابطه بین متغیرها می‌باشد، رد می‌شود. در جدول (۷-۴)، نتایج برآورد رگرسیون آورده شده است.

جدول شماره ۵: نتایج برآورد ضرایب رگرسیون بین هویت دینی با اعتیاد به اینترنت

متغیر	ضرایب	بتا	انحراف معیار	آماره t	سطح معناداری
-------	-------	-----	--------------	---------	--------------

ضریب ثابت	۱۶۷/۵۹	-----	۱۰/۱۸	۱۰/۴۶	۰/۰۰۰
هویت دینی	-۱/۳۱	-۰/۶۵	۰/۰۹	-۱۴/۲۹	۰/۰۰۰

در جدول شماره ۵، نتایج برازش رگرسیون آورده شده است. ضریب متغیر هویت دینی برابر با $-۱/۳۱$ و با توجه به آماره t در سطوح معناداری $۱۴/۲۹$ - است که نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در متغیر هویت دینی به عنوان متغیر مستقل، مدل رگرسیون متغیر اعتیاد به اینترنت را به عنوان متغیر وابسته به اندازه $-۱/۳۱$ واحد کاهش می‌یابد.

فرضیه دوم: «هویت دینی در پیش‌بینی گرایش به مواد مخدر نقش دارد». در ادامه جهت بررسی این فرضیه قبل از برآورد نتایج رگرسیون، نتایج تحلیل واریانس آورده شده است. جهت آزمون رابطه بین متغیرها فرض‌های آماری بصورت زیر تنظیم شده است:

جدول شماره ۶: نتایج تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با گرایش به مواد مخدر

وارینانس (SS)	درجه آزادی (DF)	میانگین مجذور (MS)	آماره F	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R ²)
۶۶۸/۶۱	۱	۶۶۸/۶۱	۷/۰۲	۰/۱۶	۰/۰۲
۲۵۱۲۳/۰۲	۲۶۵	۹۵/۱۶	۷/۰۲	۰/۱۶	۰/۰۲
۲۵۷۹۱/۶۴	۲۶۶	-----	۷/۰۲	۰/۱۶	۰/۰۲

نتایج جدول شماره ۶، تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با گرایش به مواد مخدر را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی چندگانه که عبارت است از ضریب همبستگی پیرسون نمرات پیش‌بینی شده از روی معادله رگرسیون و نمرات مشاهده شده، که در اینجا $۰/۱۶$ را نشان می‌دهد.

همچنین مقدار ضریب تعیین معادله رگرسیون پیش‌بینی گرایش به مواد مخدر $۰/۰۲$ است. آماره F حاصل از تحلیل واریانس نیز $۷/۰۲$ بدست آمده است که معنادار بوده و نشان‌دهنده این است که فرضیه صفر که مبنی بر عدم وجود رابطه بین متغیرها می‌باشد، رد می‌شود. در جدول (۷)، نتایج برآورد رگرسیون آورده شده است.

جدول شماره ۷: نتایج برآورد ضرایب رگرسیون بین هویت دینی با گرایش به مواد مخدر

متغیر	ضرایب	بتا	انحراف معیار	آماره t	سطح معناداری
ضریب ثابت	۴۴/۲۳	-----	۲/۹۶	۱۴/۹۲	۰/۰۰۰
هویت دینی	-۰/۲۱	-۰/۱۶	۰/۰۷	-۲/۶۹	۰/۰۰۹

در جدول شماره ۷، نتایج برازش رگرسیون آورده شده است. ضریب متغیر هویت دینی برابر با $-۰/۲۱$ و با توجه به آماره t در سطوح معناداری $۲/۶۹$ - است که نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در متغیر هویت دینی به عنوان متغیر مستقل، مدل رگرسیون متغیر گرایش به مواد مخدر به عنوان متغیر وابسته به اندازه $-۰/۲۱$ واحد کاهش می‌یابد.

فرضیه سوم: «ابعاد هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد اینترنتی و گرایش به مواد مخدر نقش دارد». جهت بررسی این فرضیه قبل از برآورد نتایج رگرسیون، نتایج تحلیل واریانس آورده شده است. جهت آزمون رابطه بین متغیرها فرض‌های آماری بصورت زیر تنظیم شده است:

جدول شماره ۸: نتایج تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با اعتیاد اینترنتی و گرایش به مواد مخدر

متغیر وابسته	واریانس (SS)	درجه آزادی (DF)	میانگین مجذور (MS)	آماره F	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R ²)
	۱۴۳۱۳۰/۱۸	۳	۴۷۷۱۰/۰۶			
اعتیاد اینترنتی	۱۴۷۷۶۶/۸۳	۲۶۳	۵۶۱/۸۵	۸۴/۹۱	۰/۷۰	۰/۴۹
	۲۹۰۸۹۷/۰۱	۲۶۶	---			
	۲۹۳۱/۴۱	۳	۹۷۷/۱۳			
گرایش به مواد مخدر	۲۵۶۸۲/۵۸	۲۶۳	۹۷/۶۵	۱۰	۰/۳۲	۰/۱۰
	۲۸۶۱۴	۲۶۶	---			

نتایج جدول شماره ۸، تحلیل واریانس متغیر هویت دینی با اعتیاد اینترنتی و گرایش به مواد مخدر را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی چندگانه که عبارت است از ضریب همبستگی پیرسون نمرات پیش‌بینی شده از روی معادله رگرسیون و نمرات مشاهده شده، که در اینجا به ترتیب برابر با ۰/۷۰ و ۰/۳۲ را نشان می‌دهد.

همچنین مقدار ضریب تعیین معادله رگرسیون پیش‌بینی اعتیاد اینترنتی و گرایش به مواد مخدر به ترتیب برابر با ۰/۴۹ و ۰/۱۰ است و آماره F حاصل از تحلیل واریانس نیز به ترتیب ۸۴/۹۱ و ۱۰ بدست آمده است که معنادار بوده و نشان‌دهنده این است که فرضیه صفر که مبنی بر عدم وجود رابطه بین متغیرها می‌باشد، رد می‌شود. در جدول (۱۱-۴)، نتایج برآورد رگرسیون آورده شده است.

جدول شماره ۹: نتایج برآورد ضرایب رگرسیون بین هویت دینی با اعتیاد اینترنتی و گرایش به مواد مخدر

متغیر وابسته اعتیاد اینترنتی					
متغیر	ضرایب	بتا	انحراف معیار	آماره t	سطح معناداری
ضریب ثابت	۳۷/۷۸	--	۵/۰۹	۷/۴۲	۰/۰۰۰
اعتقادات دینی	-۰/۵۷	-۰/۲۸	۰/۲۰	-۲/۸۰	۰/۰۰۵
عواطف و احساسات دینی	-۰/۸۴	-۰/۵۵	۰/۲۱	-۳/۹۰	۰/۰۰۰
رفتارهای دینی	-۰/۶۰	-۰/۴۶	۰/۱۳	-۴/۵۱	۰/۰۰۰
متغیر وابسته نگرش به مواد مخدر					
ضریب ثابت	۴۵/۷۶	--	۵/۱۸	۸/۸۲	۰/۰۰۰
اعتقادات دینی	-۰/۵۷	-۰/۲۶	۰/۲۱	-۲/۷۰	۰/۰۰۷
عواطف و احساسات دینی	-۱/۰۸	-۰/۶۴	۰/۲۱	-۵/۱۵	۰/۰۰۰
رفتارهای دینی	-۰/۵۸	-۰/۳۹	۰/۱۲	-۴/۵۶	۰/۰۰۰

در جدول شماره ۹، نتایج برازش رگرسیون آورده شده است. ضریب متغیر ابعاد هویت دینی بر اعتبادهای اینترنتی به ترتیب برابر با ۰/۵۷-، ۰/۸۴-، ۰/۶۰- و با توجه به آماره t در سطوح معناداری ۲/۸۰-، ۳/۹۰- و ۴/۵۱- است که نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در متغیر ابعاد هویت دینی به عنوان متغیر مستقل، مدل رگرسیون متغیر اعتیاد اینترنتی به عنوان متغیر وابسته به اندازه ۰/۵۷-، ۰/۸۴-، ۰/۶۰- واحد کاهش می‌یابد.

ضریب متغیر ابعاد هویت دینی بر نگرش به مواد مخدر به ترتیب برابر با ۰/۵۷-، ۱/۰۸-، ۰/۵۸- و با توجه به آماره t در سطوح معناداری ۲/۷۰-، ۵/۱۵- و ۴/۵۶- است که نشان می‌دهد به ازای یک واحد افزایش در متغیر ابعاد هویت دینی به عنوان متغیر مستقل، مدل رگرسیون متغیر نگرش به مواد مخدر به عنوان متغیر وابسته به اندازه ۰/۵۷-، ۱/۰۸-، ۰/۵۸- واحد کاهش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که در این مقاله در بخش یافته‌ها نشان داده شد دریافتیم که هویت دینی و ابعاد آن بر نگرش اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر اثرگذار است.

در خصوص فرضیه «هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت نقش دارد» بنابراین توصیه می‌شود:

- افزایش سهم رسانه‌ها به ویژه برنامه‌های تلویزیونی در تقویت آموزه‌های دینی با تاکید بر کلیه ابعاد دین‌داری و با تمرکز بر ابعاد پیامی دین.

- بسترسازی برای افزایش مشارکت دانش‌آموزان در تهیه و تدارک برنامه‌های مذهبی

ب- در خصوص فرضیه «هویت دینی در پیش‌بینی گرایش به مواد مخدر نقش دارد» بنابراین توصیه می‌شود:

- تهیه بسته‌های آموزشی ویژه با تاکید بر موضوعات مورد نیاز و الزامات روز در رابطه با اشکال نوین بزهکاری جوانان از قبیل فعالیت‌های رایانه‌ای، اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی

پ- در خصوص فرضیه «ابعاد هویت دینی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت و گرایش به مواد مخدر نقش دارد». بنابراین توصیه می‌شود: - افزایش روحیه پرسشگری و تفکر انتقادی در بین دانش‌آموزان از طریق ترغیب آنان به بیان ایده‌ها و افکار خود و نقد منصفانه آرا و نظریات دینی.

- ایجاد زمینه برای افزایش مطالعات والدین به عنوان اولین الگوی همانندی از طریق تدارک محتوای آموزشی خاص خانواده

منابع

احمدوند، محمدعلی (۱۳۸۹) اعتیاد (سبب شناسی و درمان). دانشگاه پیام نور تهران.
بحری، نرجس؛ صادق مقدم، لیلا؛ خدادوست، لیلی؛ محمدزاده، جلال؛ بنفشه، الهه (۱۳۹۰) وضعیت اعتیاد به اینترنت و ارتباط آن با سلامت عمومی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گناباد. مراقبت‌های نوین، فصلنامه علمی-پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند؛ ۸ (۳). صص ۱۶۶-۱۷۳

بها، افسانه. (۱۳۸۸) آسیب شناسی هویت نوجوانان و جوانان ایرانی. در اداره کل امور فرهنگی ایرانیان خارج از کشور، مجموعه مقالات همایش گفتمان ایرانیان (هویت ایرانی)، چاپ اول، انتشارات بین‌المللی الهدی.

حسن زاده، رمضان (۱۳۸۸) اعتیاد به اینترنت در دانشجویان: تهدیدی بر سلامت روان. نظام سلامت. شماره ۳

حاجی زاده میمندی، مسعود؛ وکیلی قاسم آباد، سمیه؛ میرمنگره، اکرم (۱۳۹۵) بررسی رابطه عوامل روانی-اجتماعی اعتیاد به اینترنت (مطالعه موردی: دانشجویان دختر دانشگاه یزد). مجله زن در فرهنگ و هنر. دوره ۸ شماره ۴ صص ۴۷۳-۴۹۲

حاجیانی، ا و فولادی، س (۱۳۸۹) بررسی رابطه بین هویت ملی و هویت مذهبی در بین اقوام ایرانی. پژوهش نامه علوم اجتماعی سال ۴ شماره ۴ صص ۳۳-۵۴

حمیدیان، فرود (۱۳۸۷) اعتیاد به اینترنت و تلفن همراه (بررسی عوارض وابستگی به اینترنت، تلفن همراه و بازیهای رایانه ای)، چاپ اول. تهران: انتشارات قطر

رحیمیان بوگر، اسحق؛ طباطبایی، موسی؛ طوسی، جلیله (۱۳۹۳) نگرش نسبت به سومصرف مواد و پیامدهای آن: نقش پیش بین صفات شخصیت و عوامل جمعیت شناختی. مجله علوم پزشکی رازی. دوره ۲۱ شماره ۱۲۹

رستمی، چنگیز؛ اردلان، آسو؛ احمدیان، حمزه؛ حسینی مهدی آبادی، مهدی (۱۳۹۵) بررسی اعتیاد به اینترنت بر اساس پنج عامل ساروخانی، باقر. (۱۳۸۸). دایره المعارف علوم اجتماعی. تهران: موسسه انتشارات کیهان.

سختوت، جعفر (۱۳۸۶) مجموعه مقالات آسیب های اجتماعی در ایران.

صادق زاده، رقیه و منادی، مرتضی (۱۳۸۷) جایگاه نمادهای هویت ملی در کتابهای درسی ادبیات فارسی و تاریخ دوره متوسطه: رشته علوم انسانی. فصلنامه نوآوری های آموزشی، سال هفتم، شماره ۷، صص ۱۲۵-۱۳۶

صادقی، رویا زارعی پور، مرادعلی و اکبری، حسین و خان بیگی، محمد. (۱۳۹۰). وضعیت سلامت روان و عوامل مرتبط با آن در زنان عسکریان، فاطمه؛ شاکری، محمدتقی؛ شاکری، وحید؛ جمالی، جمشید (۱۳۹۸) بررسی ارتباط اعتیاد به اینترنت با افسردگی، مرادی، شهاب؛ قربانی، راهب، رادبخش، ناهید (۱۳۹۷) به مواد مخدر و برخی عوامل مرتبط با آن در دانش آموزان پسر دبیرستانی سمنان. ویژه نامه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت. شماره ۲

موحدی دهنوی فاطمه، موحدزاده بهرام، یآوری کرمانی مریم (۱۴۰۰) بررسی میزان شیوع سوء مصرف مواد مخدر و ارزیابی دانش، نگرش و عوامل مرتبط با مواد مخدر در دانش آموزان دبیرستانی شهر یاسوج. پیشرفت های نوین در علوم رفتاری. ۶ (۵۴) ۱۹۷-۲۱۰:

نوروزی، سهراب (۱۳۹۴) ترغیب جوانان به داشتن هویت دینی با رویکرد روانشناختی. دانش انتظامی کرمانشاه، سال ششم، شماره ۲۳

هاشمی نصرت آبادی، تورج؛ بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۷) پیش بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس ناگویی طبیعی، هیجانان

Amichai-Hamburger Y, Ben-Artzi E. Loneliness and Internet use. *Comput Human Behav* 2003; 19(1): 71-80.

Ahmed, B., Yousaf, F.N., Saud, M., Ahmad, A (2020) Youth at risk: The alarming issue of drug addiction in academic institutions in Pakistan. *Children and Youth Services Review*. Vol 118, 105

Brenner V. Psychology of computer use: XLVII. Parameters of Internet use, abuse and addiction: the first 90 days of the Internet Usage Survey. *Psychol Rep* 1997; 80(3 Pt 1): 879-82.

Burg, S., Mayers, R. A., & Miller, L. J. (2011). Spirituality, Religion and Healthy Development in Adolescents. In B. B. B. Editors-in-Chief & J. P. Mitchell (Eds.). *Encyclopedia of Adolescence* (pp. 353-359). San Diego: Academic Press

Fitzpatrick, J.J., 2008. Internet addiction: Recognition and intervention. *J Psychiatry Nurs*. 22(9), pp.59-60

Ferris, R. J. (2011). Internet addiction disorder: Causes, symptoms, and consequences. *Psychology Virginia Tech*. Available at <http://www.files.chem.vt.edu/chemdept/desy/honors/papers/feris.html>

Hill. Peter and Houd. Ralf, "Measures of Religiosity". 1998, Religious Education Press.

Hassan, T., Alam, M., Wahab, A., Hawlader, M.D., (2020) Prevalence and associated factors of internet addiction among young adults in Bangladesh. *Journal of the Egyptian Public Health Association*. Vol 95

Hannesdottir H, Tyrfingsson T, Piha J. Psychosocial functioning and psychiatric comorbidity among national survey results on drug use, 1975-2005. Volume I: Secondary school students (NIH Publication No. 06-5883).

Kroger, J. (2015). Identity in Childhood and Adolescence. In J. D. Wright (Ed.), *International*

- Lan – hua, L., Li – ping, Z., & Zhao – lan, L. (2010). Impact of emotional intelligence on internet addiction disorder among students at a college in Weifang, 2009. *Preventive Medicine Tribune*, 2010 – 09
- Liebkind, K., Mähönen, T. A., Varjonen, S., & Jasinskaja-Lahti, I. (2015). Ethnic Identity, Psychology of. In J. D. Wright (Ed.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)* (pp. 113-117). Oxford: Elsevier.
- Peter, N. & Alicia, D. (2010). Extent and Influence of Recreational Drug Use on Men and Women Aged 15 Years and Older in South Africa. *African Journal of Drug & Alcohol Studies*, 9(1), 33-48.
- Raffee, L.A., AlQudah, M., Hayajneh, W., Alwaneh, K.Z., Mahasneh, OI., Alomari, M.M.,A.H.,Al-Mistare(2021) Prevalence estimates of drug addiction among high-school students and its association with violence, and school behaviors: A cross-sectional study from Jordan. *Annals of Medicine and Surgery*.Vol62.
- Shek,D, FHKPS, SBS, JP., Lu Y.,(2016) Adolescent Internet Addiction in Hong Kong: Prevalence, Change, and Correlates . *Pediatr Adolesc Gynecol* 29 .S22eS30
- hek, D. T. L., Sun, R. C. F., & Yu, L. (2013). Internet addiction. In D. W. Pfaff (Ed.), *Neuroscience in the 21st Century: From basic to Clincol* (pp. 2775 – 2811). New York: Springer
- Singh, J., Gupta, P(2017) Drug Addiction: Current Trends and Management. *The International Journal of Indian Psychology* 5(1):2348-5396
- World Drug Report. (2012). United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC).
- Wang W. Internet dependency and psychosocial maturity among college students. *International Journal of Human–Computer Studies* 2001; 55: 919-38.
- Young, K. S. & de Abreu, C. N. (Eds.) (2011). *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

The Role of Religious Identity in Predicting Internet Addiction and Drug Addiction (A Case Study of Adolescent Female Students in Pardis District of Tehran)

Maryam Mashayekh¹, Farzaneh Rafiei²,

Abstract

The purpose of this research was to determine the role of religious identity in predicting Internet addiction and drug addiction. The method of this research was applied in terms of objective, quantitative in terms of data type, and correlational in terms of the nature of descriptive research. The statistical population of this research included 870 female students of the second year of high school in Tehran campus in 1400, based on Cochran's formula and stratified cluster random sampling method, 267 people were selected as the sample size. In this research, in order to collect data, the standard questionnaires of Khashawi's religious identity (1300), Yang's Internet addiction (1669) and drug addiction of Mousavi et al. (1378) were used. It should be noted that Cronbach's alpha coefficient was used to calculate the validity of the content validity and to calculate the reliability, the results indicated the validity and reliability of the instrument. In order to analyze the data, descriptive statistics (mean, standard deviation, percentage, frequency, table and graph) and inferential statistics (Pearson's correlation) and multiple regression were used with SPSS version 21 software. The findings showed that religious identity has the ability to predict Internet addiction, and the beta coefficient was -0.65. Also, the findings showed that religious identity has the ability to predict drug addiction, and the beta coefficient was -0.16. Finally, it can be said that the dimensions of religious identity, including religious beliefs, religious emotions and feelings, and religious behaviors have the ability to predict Internet addiction and drug addiction.

Keywords: Religious Identity, Addiction to Internet, Addiction to Drugs

---

¹ Professor of Islamic Azad University, Department of Electronics, Iran. (corresponding author)

² Master's degree in clinical psychology, Islamic Azad University, Electronics Department, Iran.
yazamenahoo5256@gmail.com